

Rodičovské práva a povinnosti - Írsko

OBSAH

- 1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?
- 2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?
- 3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?
- 4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?
- 5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?
- 6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?
- 7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?
- 8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?
- 9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opateru obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?
- 10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?
- 11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?
- 12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?
- 13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?
- 14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?
- 15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?
- 16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?
- 17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

Právnický pojem „rodičovské práva a povinnosti“, pre ktorý sa v Írsku používa výraz „guardianship“ (poručníctvo), sa vzťahuje na všetky práva a povinnosti týkajúce sa dieťaťa, ktoré sú príslušným osobám priznané podľa práva, rozhodnutia súdu alebo na základe právnej dohody. Nositeľ rodičovských práv a povinností má, okrem iného, právo starostlivosti a právo styku týkajúce sa záujmu dieťaťa.

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu majú spravidla zosobášení rodičia dieťaťa spoločne. Ak rodičia nie sú zosobášení, rodičovské práva a povinnosti vo všeobecnosti pripadajú matke, ale dohodou medzi rodičmi alebo rozhodnutím súdu je možné určiť biologického otca ako poručníka.

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

Áno. Orgán zdravotnej starostlivosti (Health Service Executive) môže prostredníctvom svojho oddelenia služieb starostlivosti o dieťa a rodinu TUSLA požiadať okresný súd o vydanie príkazov starostlivosti o deti vo veku do 18 rokov. Vo výnimočných prípadoch môže súd určiť poručníka na výkon rodičovských práv a povinností v prípade, že rodič nie je ochotný alebo schopný rodičovské práva a povinnosti vykonávať. Po smrti rodiča sa môže určiť poručník zo závetu v prípade, že je v závete alebo kodicile určený, prípadne ho môže určiť súd. Ak poručník nebol určený, môže orgán zdravotnej starostlivosti (Health Service Executive) prostredníctvom svojho oddelenia služieb starostlivosti o dieťa a rodinu TUSLA požiadať okresný súd o vydanie príkazov starostlivosti o deti vo veku do 18 rokov v prípade, že ich rodičia zomrú alebo nie sú schopní starať sa o svoje dieťa.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

V prípade, že sú rodičia rozvedení alebo žijú odlúčené, môžu sa rodičia o otázke starostlivosti a styku dohodnúť. Ak rodičia nedospejú k dohode, môžu sa obrátiť na súd, pričom sudca vydá príkaz starostlivosti alebo styku. V prípade, že poručníkmi dieťaťa sú obaja rodičia, skutočnosť, že sa rodičia rozvedú alebo žijú odlúčené, toto poručníctvo neovplyvní, hoci poručníctvo otca z nemanželského zväzku môže súd zrušiť, a to vo veľmi výnimočných prípadoch a len ak je to v prospech záujmu dieťaťa.

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Od rodičov, ktorí uzatvoria dohodu o otázke rodičovských práv a povinností, sa vyžaduje, aby rovnakú dohodu uzavreli pred súdom a získali príkaz s rovnakým účinkom, čím sa táto dohoda stane právne záväznou. Súd sa musí ubezpečiť, že ochrana práv dieťaťa je zabezpečená pri každej dohode, a môže zamietnuť vydanie príkazu v prípade, že má pochybnosti, či jeden alebo obaja rodičia vykonávajú svoje povinnosti voči dieťaťu. Stav poručníctva ani jedného rodiča nie je možné takouto dohodou zrušiť.

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Jednotlivci majú možnosť riešiť konflikty mimosúdnu cestou, napríklad prostredníctvom mediácie alebo právneho zástupcu.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Sudca môže rozhodovať o akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa záujmu dieťaťa vrátane, nie však výlučne, otázok súvisiacich s poručníctvom, so starostlivosťou a stykom. Pozri otázku 4 a 5 – súd nemôže zrušiť poručníctvo zosobášeným rodičom alebo biologickej matke, hoci môže stanoviť podmienky, ako má osoba vykonávať svoje rodičovské práva a povinnosti.

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Nie. Zatiaľ čo rodič, ktorému bolo dieťa zverené do výlučnej starostlivosti, má možnosť prijímať rozhodnutia týkajúce sa každodennej starostlivosti o dieťa a jeho kontroly, rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti a ktorý je poručníkom dieťaťa, má právo zapájať sa do rozhodovania o záležitostiach týkajúcich sa záujmu dieťaťa vrátane, nie však výlučne, miesta vzdelávania dieťaťa a miesta pobytu dieťaťa.

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Spoločná starostlivosť sa priznáva rodičom v prípade, že medzi stranami neexistuje nevraživosť a umožňuje im spoločne rozhodovať o podstatných záležitostiach týkajúcich sa záujmu dieťaťa a otázkach každodennej starostlivosti o dieťa. Neznamená to však, že každý z rodičov má právo tráviť s dieťaťom rovnaké množstvo času. Spoločná starostlivosť má skôr zabezpečiť, aby obaja rodičia mali zhodné úlohy a povinnosti voči dieťaťu.

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

Za normálnych okolností sa strany, ktoré chcú podať žiadosť o rodičovské práva a povinnosti, majú obrátiť na okresný súd. Pri niektorých žiadostiach nad rámec konania v manželských veciach sa však môže požadovať podanie žiadosti na krajskom alebo najvyššom súde. Najvyšší súd má najvyššiu právomoc v otázkach týkajúcich sa únosu dieťaťa.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Áno. Je možné obrátiť sa na súd *ex parte*, to znamená bez oznámenia druhej strane, a to v prípade, že by oznámenie konania, ktorým by navrhovateľ informoval odporcu zvyčajným spôsobom, vystavilo dieťa nebezpečenstvu.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Áno. Právna pomoc sa získava prostredníctvom programu občianskej právnej pomoci. V rámci tohto programu sa preveruje majetková a finančná situácia.

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Áno. Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, t. j. súdu, na ktorom sa konanie začalo. Zvyčajne však nie je možné podať odvolanie proti rozsudku akéhokoľvek odvolacieho súdu.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Jednotlivci, ktorí sa usilujú vykonať rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach, by sa mali riadiť pravidlami príslušných súdov alebo inštitúcií. S výnimkou žiadosti *ex parte* je nevyhnutné informovať odporcu o vašom zámere konať s cieľom vykonať rozsudok.

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Pozri odpoveď na otázku 14.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Je potrebné obrátiť sa na najvyšší súd, ktorý má plnú a pôvodnú právomoc.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

Haagsky dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996, ktorý sa uplatňuje v tejto oblasti, nadobúda právny účinok zákonom o ochrane detí (Haagsky dohovor) z roku 2000. Okrem toho sa v tejto oblasti rovnako uplatňuje aj nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (Brusel IIa).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 03/07/2019